

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕРОБКИ ТА
СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА
ІМ. ПРОФ. Б.В. ЛЕСИКА
ЯГІДНИЙ КЛАСТЕР «АГРОВЕСНА»**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН – КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ЯГІДНИЦТВО В УКРАЇНІ. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯГІДНИХ
КУЛЬТУР ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ
ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ, ЗБИРАННЯ, ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ
ДОРОБКИ, ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ»**

(м. Київ, 28 – 29 квітня 2021 р.)

КИЇВ 2021

УДК 635-2

**НЕГАТИВНИЙ ВИЛИВ ІНВАЗІЇ *ARION LUSITANICUS SENSU LATO* НА
ТОВАРНЕ ВИРОБНИЦТВО *FRAGARIA ANANASSA DUCH*
У ВІДКРИТОМУ ҐРУНТІ**

Рожко І.

Львівський національний аграрний університет

e-mail: ivanka_rozhko@ukr.net

Приземиста форма існування суниць ананасових зробила їх вкрай вразливими до пошкоджень інвазивного виду слизнів *Arion lusitanicus* s.l., який внаслідок інтенсивного неконтрольованого розповсюдження впродовж останніх кількох років на теренах Львівської області, несе реальну загрозу традиційному товарному виробництву суниць ананасових у відкритому ґрунті.

Оскільки плоди суниць ананасових мають велике значення як дієтичний і лікувальний продукт, захист їх від шкідливих організмів потребує виваженого комплексного підходу, а стосовно *Arion lusitanicus* s.l. ще й негайного реагування.

Як відомо, *Arion lusitanicus* s.l. завдає значної шкоди врожаю культурних рослин у Польщі та Скандинавських країнах, зокрема, у південній Швеції та західній Норвегії цей карантинний вид повністю знищує насадження суниць ананасових. Ці країни розробили та застосовують гібридну методику боротьби

зі шкідником, яка включає використання біологічного моллюскоциду Ferramol у поєднанні з біокультурою природнього ворога слимаків – жуками-стафілінами, які поїдають їх яйця.

Слід визнати, що на сьогодні *Arion lusitanicus* s.l. став багаточисельним неконтрольованим інвазивним видом на заході України, завдав економічних збитків як товарним виробникам рослинницької продукції так і приватним господарствам, але жодних комплексних заходів по боротьбі з ним не було проведено.

На дослідному полі кафедри садівництва та овочівництва ім. професора І.П. Гулька Львівського національного аграрного університету у вегетацію 2020 року на однорядному насадженні суниць ананасових, було оцінено негативний вплив інвазивного виду слизнів *Arion lusitanicus* sensu lato на продуктивність сорту 'Florence' 1-го року товарного плодоношення.

В умовах польового дослідження вивчалися кількісні елементи продуктивності сорту, зокрема, біологічна й господарська врожайність. Облікові ділянки (пробні майданчики) мали розмір 2x2 м; облікова ділянка №1 – контрольна, з використанням біо-моллюскоциду українського виробництва – Уліцид; облікова ділянка №2 – відкрита для шкідника. Просторова ізоляція між ділянками складала 10 м.

Виробником препарату Уліцид є ФОП Шевченко С.В. на замовлення мережі магазинів «Агромаг» (санітарно-епідеміологічний висновок №12.2-18-1/1303 згідно [Переліку висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи, виданих Держпродспоживслужбою за лютий 2020 року](#)).

Слід відмітити, що в травні-червні 2020 року (період інтенсивного росту та досягання плодів) спостерігалися сприятливі для розвитку та розповсюдження *Arion lusitanicus* s. l. та вкрай стресові для плодоносних рослин суниць ананасових погодні умови: надмірна кількість вологи (перевищення середньої багаторічної кількості опадів у 2–1,6 рази: 132 мм проти 61 мм (травень), 140 мм проти 89 мм (червень)) та помірна температура повітря (10,3 °С (травень), 18,4 °С (червень)). Крім цього, 13 травня 2020 року спостерігалися приморозки до мінус 3 °С, що призвело до загибелі частини квітів та плодів.

Відмічено високі адаптивні властивості сорту 'Florence', які дозволяють йому за традиційної однорядної технології вирощування реалізовувати свій потенціал продуктивності. Рослини на обох облікових ділянках показали практично однакові параметри потенційної (біологічної) врожайності: в середньому, 2 квітконоси на ріжок, з 9 квітками на термінальних та 2–3 квітками на латеральних квітконосах; загальну кількість квітконосів на 1 м пог. – 38–39 шт.; загальну кількість квітів на 1 м пог. – 388–392 шт. та загальну кількість зав'язі – 326–324 шт.

В процесі досягання суничин, орієнтовно з 26 травня 2020 року розпочалося активне нашествя шкідника на облікову ділянку №2.

Оскільки потенціал врожайності на обох ділянках був практично однаковим, то як засвідчують дані таблиці на обліковій ділянці №2 вдалося зібрати 27 %, практично 4 частину від очікуваного врожаю.

Господарський врожай, кг/м пог.
(збори врожаю з 01.06 по 23.06.2020 р.)

Облікова ділянка №1						Облікова ділянка №2					
Збір						Збір					
1	2	3	4	5	Σ	1	2	3	4	5	Σ
0,814	0,630	0,621	0,602	0,513	3,18	0,321	0,235	0,318	0,213	0,211	0,87

Врожай на обліковій ділянці №2 був не тільки значно нижчим, порівняно з контрольною ділянкою, але різко впала його якість, оскільки плоди, які залишалися на рослині були забруднені слизом шкідника, через мікропошкодження шкідником швидше уражалися грибними інфекціями: борошнистою россою та сірою гниллю (див. рис. 1 б).

Після першого, третього та останнього збору плодів було проведено підрахунок шкідника на обліковій ділянці №2. Зокрема, після першого збору було виявлено 36 (9 екз./кв.м) екземплярів, після третього – 48 (12 екз./кв.м) екземплярів, після останнього – 45 (11,3 екз./кв.м) екземплярів. Після останнього збору плодів шкідника було зібрано та знищено.

Слід відмітити високий пристосувальний потенціал *Arion lusitanicus* s. l.. Агротехнічні заходи з догляду за плодоносним насадженням, зокрема, розпушення ґрунту в рядках сприяють легкому заглибленню шкідника в зону кореневої системи рослини, а могутній листовий апарат рослин безпечному комфортному перенесенню спекотних годин дня (див. рис. 1 а).

а)

б)

Рис. 1 а), б). Облікова ділянка №2: дата: 23 червня 2020 року,
час: 6.55 ранку

На жаль, доводиться констатувати, що неконтрольоване розповсюдження шкідника в найближчій перспективі призведе до неможливості вирощування суниць ананасових у відкритому ґрунті.

Звичний улюблений плід стане або небезпечним через попри заборону безвідповідальне використання на плодоносних насадженнях токсичних препаратів (діюча речовина – метальдегід) для боротьби з *Arion lusitanicus* s.l. або недоступним через застосування дороговартісних альтернативних заходів забезпечення захисту, технологій захищеного ґрунту.

На часі проведення карантинних заходів відповідними органами, розробка та впровадження ефективних заходів боротьби з шкідником.